

İsmın Üzerini Çizen Bir Sergi: *İsim Hariç*

Şefik Özcan*



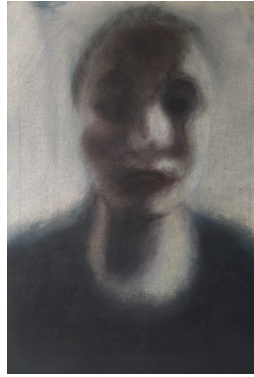
Rahman Işık Sarıalioğlu ve Şefik Özcan (Küratörler)
26 Nisan - 26 Mayıs 2021
Çevrimiçi Karma Sergi
galeriartuklu.com
MAÜ GSF Sergi Koordinatörlüğü

* Doç., Mardin Artuklu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
mysozcan@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9913-804X

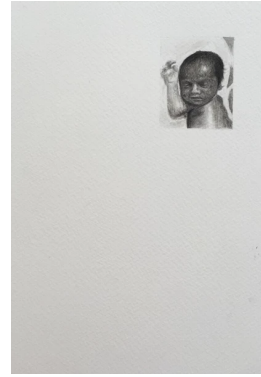
Mardin Artuklu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Anasanat ve İletişim Tasarımı (Disiplinerarası) Anabilim dalları yüksek lisans programlarından mezun olmuş ve hâlâ bu programlara kayıtlı olan öğrencilerin katılımıyla, küratörlüğünü Rahman Işık Sarılioğlu ile Şefik Özcan'ın yaptığı *İsim Hariç* adlı sergi, 26 Nisan'da *online* olarak izleyicilere sunuldu. 26 Mayıs'a kadar izlenebilecek olan sergi *sanat yapıtı* dediğimiz üretilere, kendilerine eşlik edecek yönlendirici bir metin olmaksızın, salt ortaya koydukları varoluş düzleminden bakılmasını öneriyor ve bunu duyumsamaların ve algılamaların özgürleşmesi talebine dayandırıyor. Bu önermeyi elbette (aslında neyi kastettikleri pek de anlaşılmayan) seyircinin-izleyicinin-katılımcının tarafından ele almak gerekiyor. Yani seyirciyi görme ve gördüğünü anlamlandırma konusunda özgür bırakmaktan söz ediyoruz.



Zehra Çalıřkan
Mermer,
75x58x40 cm, 2009



Zeynep Çaęrı
Tuval üzerine yaęlıboya,
35x50cm, 2019



Zarife Bitim
Kağıt üzerine mürekkep,
14,8x21 cm, 2018

Tüm sanat tarihi, eserler etrafında anlatılar oluşturmanın tarihidir. Bu anlatılar aynı zamanda belirli estetik rejimlere tabi kılınır. Böylelikle izleyicinin-seyircinin-katılımcının gördüğünü nasıl anlamlandırması gerektiği buyurulmuş olur. Çünkü, tüm tarih boyunca benimsenen ön kabul, *görenin, görmeyi bilmediği* üzerine kuruludur. Bunu Platon'un kadim mağara metaforundan tutun da bugünün gösteri toplumuna yöneltilen eleştirilere kadar görmemiz mümkündür. Estetik rejimlerin bakar körlükle mücadele etmek adına uyguladıkları stratejilerde, görmeyi bilmeyenlere göremediklerini göstermek, yani onları eğitmek ve izleyiciyi eyleme geçebilen bir insana dönüştürmek şeklinde özetlenebilecek uygulamalar söz konusudur. Dikkat edilirse müzelerin açıklayıcı pedagojileri, büyük galerilerin, yapıtların etrafında oluşturdukları metinsel bariyerler hep bu stratejilerin uygulanmasına yöneliktir. Günümüz çağdaş sanatında, daha doğru bir ifadeyle politik sanatta, üretilere eşlik edecek yönlendirici bir metin sözü edilen stratejilere güncel bir örnek olarak gösterilebilir. Oysaki politik sanat ya da sanatın siyasallaşmasından ne anlamak gerekiyor? Ya da sanat ve siyaset arasındaki ilişki, imajın etrafında örülecek politik bir

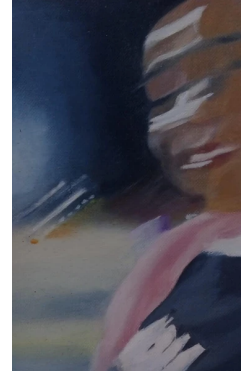
söylemlerle mi sağlanmış oluyor? Veya eseri belirli estetik rejimler çerçevesinde ele alarak mı o esere ilişkin *gören, görmeyi* öğrenmiş oluyor? Sorular çoğaltılabilir.



Berfin Yıldırım
Dijital fotoğraf, değişebilir
boyutlarda dijital baskı, 2018



Mehmet Arif Karamanoğulları
Monotype baskı resim,
35x50 cm, 2015

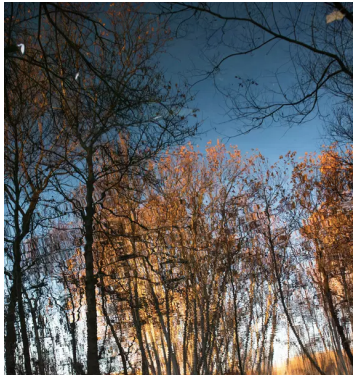


Şehriban İrtem
Tuval üzerine yağlı boya,
50x40 cm, 2019

Jacques Rancière, uygulanan bu stratejilerin karşısına çok basit ama bir o kadar sarsıcı bir hipotez çıkarır: Görme olgusu zafiyet barındıran bir olgu değildir. Gören, kendi bildiği yoldan görmeyi bilir. Görenin salt seyirci konumu dahi toplumsal konumların alt üst edilmesine katkıda bulunabilir. O halde, şunu anlamak gerekiyor: Seyirci (gören), gördüğüne ilişkin ne düşüneceğini ve ne yapacağını bilir. Basit bir şekilde bunu kabul etmek gerekir. Bu, dünyayla ilişkisinde *görenin* olduğu kadar anlamının, anlamlandırmanın da özgürleşmesi demektir. Bu özgürleşmede, mevcut ve egemen duyulur zamanın ve mekânın karşısına daha özgürlükçü-eşitlikçi olabilecek yeni bir duyulur-paylaşılr zaman ve mekânın ufkunun belirebilmesini sağlayan potansiyeller ortaya çıkabilme şansına sahiptir.



Ferhat Salman
Kağıt üzerine yağlı boya,
70x100 cm, 2014



Mehmet Veysi Boran
Dijital fotoğraf,
29x29 cm, 2015



Dilan Akyüz
Tuval üzerine yağlı boya,
60x81 cm, 2020

İsim Hariç sergisi bu anlamda kendi seyircisine buyurabileceği tümcelere mesafelenir. Sergideki eserler, salt görenin bakışına sunulmuştur. Bu bakışı deforme edecek hiçbir metinsel anlatıya yer vermezler. Eserler sadece oradadır. Varlıkları salt orada-olmak dışında hiçbir şey söylemez. *Gören, görmeyi bilmez* şeklindeki binlerce yıllık pedagojik formasyon, burada ters yüz edilir. Slavoj Žižek, *Yamuk Bakmak* adlı kitabında, Kur'an'dan şu alıntıyı yapar: “Gözleri vardır, ama görmezler”. Ve bunu şu şekilde tamamlar: Tam da *şeylerin* kendilerine baktığını görmezler. *İsim Hariç* sergisi, seyirci ile eseri birbirinin bakışına bu açıdan sunuyor denilebilir.



Hasan Atılğan
Tuval üzeri yağlı boya,
120x150 cm, 2018



Elif Özergin
Kara tahta üzerine tebeşir,
22x22 cm, 2020



Leyla Öcal
Kağıt üzerine karışık teknik,
24x34 cm, 2015



Bedran Tekin
Dijital fotoğraf,
değişebilir boyutlarda dijital baskı, 2016

Gabriel García Márquez, *Yüzyıllık Yalnızlık* adlı romanının ilk sayfasında henüz yeni kurulmuş Macondo şehrini tanımlarken “Dünya öylesine çiçeği burnundaydı ki, pek çok şeyin adı yoktu daha ve bunlardan söz ederken parmakla gösterip işaret etmek gerekirdi” diye yazar. Nesnelere ile onları tanımlayan-çağırın kelimeler-adlar

arasında her zaman kapanmaz bir mesafe vardır. Bu mesafe sadece dilin keyfiliğinden kaynaklanan kültürel bir mesele değil, aynı zamanda nesnelere, şeylerin tanımlanmaktan-adlandırılmaktan kaçan birincil doğasıyla ilgilidir. Sanat nesnesi dediğimiz şeyler bu açıdan, mesafe denilen alan içinde, söz dizimlerinin arasındaki boşluklarda yaşamlarını sürdürürler. Bu anlamda sanat tarihi yazımı, sanat nesnelere yaşamlarını sürdürdükleri boşluğu zehir etmekten başka bir işe yaramaz.



Mehmet Mete
Kağıt üzerine karışık teknik,
35x25 cm, 2021



İrem Akboğa
Tuval üzerine yağlı boya,
27,4x36,4 cm, 2020

Bu sergi, sanat nesnesi dediğimiz şeylere kendi ontolojik mesafelerinden bakmayı öneriyor. Onların adı yok ve onlardan söz ederken parmakla gösterip işaret etmek yeterli. Jacques Derrida, bir şeye isim verdiğimizde ona ne vermiş oluyoruz, tam olarak ne oluyor diye sorduğunda haklı bir soruyu ortaya sürüyordu.